ECLI:LV:AT:2024:0105.A420223820.9.L
Lieta Nr. A420223820, SKA-191/2024
Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS
Rīgā 2024.gada 5.janvārī

[1] Senātā saņemta pieteicēja /pers. A/ (*/pers. A/*) kasācijas sūdzība par Administratīvās apgabaltiesas 2023.gada 16.februāra spriedumu. Ar spriedumu noraidīts pieteicēja pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējs tiktu reģistrēts par Latvijas pilsoni.

Apgabaltiesa pievienojās rajona tiesas motivācijai un secināja, ka Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (turpmāk – pārvalde) pamatoti atteikusi pieteicēju reģistrēt kā Latvijas pilsoni saskaņā ar Pilsonības likuma 8.[1]pantu. Pārbaudot lietā esošos pierādījumus un izvērtējot pieteicēja argumentus, tiesa secināja, ka konkrētajā gadījumā neizpildās šā panta pirmajā daļā ietvertie nosacījumi, proti, pieteicēja vecāmāte nav atstājusi Latviju laikā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1990.gada 4.maijam, lai glābtos no PSRS vai Vācijas okupācijas režīma.

[2] Pieteicējs kasācijas sūdzībā norāda, ka apgabaltiesa spriedumā nepareizi interpretējusi un piemērojusi Pilsonības likuma 8.[1]pantu. Pieteicējs uzskata, ka Pilsonības likuma 8.[1]pantu nevar piemērot formāli, liedzot pieteicējam tiesības reģistrēties par Latvijas pilsoni saskaņā ar šo tiesību normu tikai tādēļ, ka viņa vecāmāte atstājusi Latviju pirms 1940.gada 17.jūnija. Lai arī pieteicēja vecāmāte izbraukusi no Latvijas uz Lielbritānijas mandātteritoriju Palestīnā 1934.gadā, viņa saglabājusi saikni ar Latviju un Latvijas pilsonību, kā arī nav varējusi atgriezties Latvijā PSRS un Vācijas okupācijas dēļ.

Senāts, iztulkojot Pilsonības likuma 8.[1]pantu, ir norādījis, ka likumdevējs šajā tiesību normā ietvēris vairākus kritērijus, kuriem jāizpildās vienlaicīgi, lai persona būtu tiesīga reģistrēties par Latvijas pilsoni. Attiecīgie kritēriji uzskatāmi par kumulatīviem, proti, neatbilstība jebkuram no tiem nozīmē, ka attiecīgajai personai nav tiesību reģistrēties par Latvijas pilsoni, pamatojoties uz Pilsonības likuma 8.[1]pantu (*Senāta 2018.gada 15.novembra spriedums lietā Nr. SKA-99/2018, ECLI:LV:AT:2018:1115.A420343914.2.S, 8.punkts*).

Spriedumā konstatēts, ka pieteicēja vecāmāte atstājusi Latviju pirms Pilsonības likuma 8.[1]pantā paredzētā laika perioda (jau 1934.gadā, nevis laikā no 1940.gada 17.jūnija līdz 1990.gada 4.maijam) sadzīvisku iemeslu dēļ, nevis lai glābtos no PSRS vai Vācijas okupācijas režīma. Secīgi tiesa ir pamatoti konstatējusi, ka pieteicēja gadījumā neizpildās visi šajā tiesību normā paredzētie kritēriji.

Pieteicēja apsvērumi par iespēju attiecināt Pilsonības likuma 8.[1]panta regulējumu arī uz visiem tiem Latvijas pilsoņiem, kuri pirms 1940.gada 17.jūnija dažādu iemeslu dēļ bija atstājuši Latviju un palika ārvalstīs okupācijas laikā, nav pamatoti, jo šajā pantā precīzi paredzēti konkrēti nosacījumi, kuriem pastāvot persona var reģistrēties par Latvijas pilsoni. Pilsonības likuma 8.[1]pants atspoguļo likumdevēja tiesībpolitisku izšķiršanos par iespēju reģistrēties par Latvijas pilsoni, vienlaikus saglabājot jebkuras citas valsts pilsonību, kas iegūta Latvijas okupācijas laikā. Kā tāds Pilsonības likuma 8.[1]pants nav nedz paplašināti iztulkojams, nedz tālākveidojams, lai aptvertu arī tos gadījumus, kuri palikuši ārpus likumdevēja formulētā tiesību normas tvēruma (*Senāta 2018.gada 20.novembra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-618/2018, A420151516, 5.punkts*). Šajā kontekstā senatoru kolēģija vērš uzmanību, ka pieteicējam joprojām ir tiesības reģistrēties par Latvijas pilsoni saskaņā ar Pilsonības likuma 2.panta pirmās daļas 2.punktu, uz ko viņam norādījusi arī pārvalde savā lēmumā.

Līdz ar to senatoru kolēģija secina, ka apgabaltiesa konkrētajā gadījumā ir pareizi interpretējusi un piemērojusi Pilsonības likuma 8.[1]pantu.

[3] Pieteicējs kasācijas sūdzībā norāda, ka viņam pretēji Pilsonības likuma 8.[1]pantā noteiktajam, ka iesniedzams tikai viņa parakstīts apliecinājums par atbilstību šīs tiesību normas prasībām, faktiski bija nepieciešams iesniegt papildu pierādījumus lietā un tādējādi no viņa prasīts pārmērīgs pierādīšanas standarts.

Arī šis kasācijas sūdzības arguments nav pamatots.

Senatoru kolēģija secina, ka apgabaltiesa pamatoti norādījusi, ka ar pašas personas iesniegtu apliecinājumu nav pietiekami, lai šo personu varētu reģistrēt par Latvijas pilsoni saskaņā ar Pilsonības likuma 8.[1]pantu. Kā tas secināts jau iepriekš, Pilsonības likuma 8.[1]pants prasa, lai faktiski izpildītos visi tajā ietvertie nosacījumi. Savukārt tas nozīmē, ka pārvaldei, pieņemot lēmumu, un tiesai, pārbaudot attiecīgā lēmuma tiesiskumu un pamatotību, jānoskaidro visi konkrētās lietas apstākļi, tostarp arī nepieciešamības gadījumā pieprasot no pieteicēja papildu pierādījumus, kas pamato Pilsonības likuma 8.[1]pantā ietverto nosacījumu izpildi.

Līdz ar to senatoru kolēģija nekonstatē, ka konkrētajā gadījumā būtu pieļauts tiesību normas pārkāpums un no pieteicēja būtu prasīts pārmērīgs pierādīšanas standarts.

[4] Pieteicējs kasācijas sūdzībā norāda, ka apgabaltiesa nav pienācīgi novērtējusi viņa iesniegtos pierādījumus, jo lietā esot būtiski konstatēt viņa priekšteču, tostarp vecāsmātes, emocionālo un ekonomisko saikni ar Latviju 1940.gada 17.jūnijā.

Senatoru kolēģija konstatē, ka šo pieteicēja argumentu un iesniegtos pierādījumus apgabaltiesa ir vērtējusi spriedumā un pamatoti atzinusi, ka tiem nav juridiskas nozīmes Pilsonības likuma 8.[1]panta piemērošanai konkrētajā gadījumā.

Senatoru kolēģija norāda, ka kasācijas instances tiesa atkārtoti nepārbauda pierādījumus un nepārskata zemākas instances tiesas secinājumus par lietas faktiskajiem apstākļiem. Kasācijas instances tiesa pārbauda, vai tiesa, izskatot lietu pēc būtības, nav pieļāvusi materiālo vai procesuālo tiesību normu pārkāpumus un vai ir ievērojusi tiesas kompetences robežas. Pierādījumu pārbaude un novērtēšana, kā arī lietas faktisko apstākļu konstatēšana ir pirmās instances tiesas un apelācijas instances tiesas kompetencē, izskatot konkrēto lietu pēc būtības.

Kasācijas sūdzībā nav paskaidrots, kādus konkrētus tiesību normu pārkāpumus pieteicēja ieskatā pieļāvusi apgabaltiesa, novērtējot pierādījumus. Pieteicēja argumentācija lielā mērā vērsta uz Pilsonības likuma 8.[1]panta paplašinātu iztulkošanu, kas konkrētajā gadījumā, kā senatoru kolēģija norādījusi

iepriekš, nav iespējama.

[5] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 338.[1]panta otrās daļas 2.punktu senatoru kolēģija var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību, ja, izvērtējot kasācijas sūdzībā minētos argumentus, nerodas šaubas par pārsūdzētā sprieduma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav nozīmes judikatūras veidošanā.

Iepazīstoties ar kasācijas sūdzības argumentiem, senatoru kolēģijai nerodas šaubas par apgabaltiesas sprieduma tiesiskumu un lietā nav risināmi tādi tiesību jautājumi, kam ir nozīme judikatūras veidošanā.

Līdz ar to kasācijas tiesvedības ierosināšanai lietā nav pamata, un tiesvedība šajā lietā ir noslēgusies.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 338.panta otro daļu un 338.[1]panta otrās daļas 2.punktu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar /pers. A/ (*/pers. A/*) kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2023.gada 16.februāra spriedumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senators J. Pleps Senatore V. Krūmiņa Senatore L. Slica